

Я
Б
У
Л
А
С
В
І
Д
К
О
М
Ч
У
Д
А

Я БУЛА СВИДКОМ ЧУДА

Р. К.

Я БУЛА СВІДКОМ ЧУДА

(з оповідань очевидця)

ВИДАВНИЦТВО "ДЛЯ СВІТЛА"

Торонто

1959

Канада

3.000

**Printed by Basilian Press
286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada**

Від більш сто років Люрд стоїть в осередку зацікавлення світу. Модерна наука не в силі пояснити відомими їй силами, як виліковуються в ньому невилічими недуги і каліцтва — і це містечко стягає з усіх відомих чудотворних місць найбільше паломників у світі. Їдуть туди учені і звичайні люди, лікарі і хворі, — і всі стають перед загадкою, що її ніхто не може розгадати та яка викликає безконечні дискусії.

Серед найцікавіших відвідувачів у Люрді, що вже має свою велику літературу, побувала в 1953 році теж американка РУТ КРЕНСТОН, протестантка, ніяк не упереджена і, як більшість протестантів, холодна та твереза до всіх нерозгаданих справ людина. Видатна журналістка, Рут Кренстон посиділа довший час у Люрді, перепитувала лікарів, медсестер, носіїв хворих і пацієнтів. Так повстала її книжка “Чудо Люрду”, в якій усі описані події і факти були нею совісно перевірені та документально обосновані і яка, — це теж можна вважати за чудо, — стала “бестселлером” в Америці.

Найістотніші місця й уривки з тієї книжки передаємо нашим Читачам, певні того, що оце для них ряд статей, які межують з неймовірністю, але проте які, дякуючи силі Тієї, що діє в Люрді, є таки справжньою дійсністю.

Ми видали вже книжечку п. н. “Появи Пре-

чистої Діви”, а “Слово Доброго Пастиря” видало дві книжечки про Люрд. Отже просимо читачів цієї книжечки, якщо вона їх зацікавить, доповнити своє знання про справу Люрду зі згаданих вище книжечок. (Їх ціна \$2.00 за всі три).

В и д а в н и ц т в о

Моє рішення поїхати до Люрду було подиктоване нічим іншим, як тільки непереможною цікавістю. Від років цікавила мене роля віри в тілесних недомогах, але про це славетне французьке відпустове місце знала я небагато. Аж ось, одного ранку я читала газету й мої очі спинилися на такому заголовку:

“ВИЛІКУВАННЯ ХЛОПЧИНИ-ІДІОТА В ЛЮРДІ. СІМЛІТНІЙ ХЛОПЧИНА ПІСЛЯ РОКІВ ЖИВОТІННЯ ЗНОВУ НОРМАЛЬНА ДИТИНА“.

Неймовірна часописна вістка, в якій були теж інформації про інші надзвичайні випадки, — вилікування рака шлунка, запалення черевної опони, вереда легенів і ангіни, — не сходила мені з голови. Я мусіла довідатись про Люрд щось більше.

Я прочитала всі книжки на цю тему, які я змогла дістати, не тільки в англійській, але й у французькій мовах, бо частину свого дитинства перебула я у Франції. І що більше я читала, то більш зростало моє зацікавлення і я питала себе: Невже слава цього паломничого місця, в якому мають діятися такі заскочливі лікування та до якого мандрують що року два мільйони людей з усього світу, — це тільки масова психоза? Йдеться в ньому про широко спляноване обманство, — як це

виходило з частини французьких книжок, що їх я прочитала, — чи таки про феномен чистої віри, щирої молитви і справжнього чуда?

Я рішила переконатися на власні очі. Я не католичка, а протестантка, і не вірю в ніякі забобони. Не належу до ніякої релігійної, медичної чи світоглядової організації, що впливала б на мої висновки та була в них зацікавлена. Я була тільки звичайною людиною нашого часу, якій не давав спокою гін знати й пізнати все.

Ось так поїхала я на весну 1953 року до Люрду і знайшла там скрізь готових допомогти мені людей. Рекомендації єпископа Тарбу й Люрду та голови постійної Лікарської Комісії, д-ра Франсуа Лерета, відкрили мені всі двері, а без повної допомоги та беззастережної співпраці мед-сестер і протестантських лікарів, хворих і вилікуваних, ледве чи була (появилася моя книжка.

МІСТО ПАЛОМНИКІВ І ХВОРИХ

Люрд, квітуче містечко в 14 тисяч мешканців, лежить поблизу еспанського кордону. Вигляд його особливо примамливий, коли прибути до нього, — як це й мені трапилось, — в соняшний ранок, коли сонце підходить на ясне небо, між сумовитими вербами журчить сріблиста річка і лагідні обриси гір розпливаються в мрійній далі.

Останню годину потяг іде крізь буйні поля кукурудзи, попри червоно-дахі хатки та групи темно-зелених кипарисів. Коли ми підїздили до Люрду, підїхав туди й інший довгий потяг з транспортом паломників. З усіх вікон

його виглядали напружені й повні надії обличчя хворих, — на диво роз'яснені, хоч для багатьох з них ця подорож була справжнім і важким трудом. Хтось з них почав співати “Пісню про Бернадетту”, яка тут в усіх на вустах та яка мандрує скрізь з паломниками. Пісня пливе здовж потягу, аж до станції, де їй відгомонює інша, повна радости, надії і слави:

Аве, Аве, — Аве Марія,
Аве, Аве, — Аве Марі-і-ія!

По пероні вештаються носильники з ремінними гуртами через плечі і мед-сестри в блакитних каптурах, допомагаючи найтяжче хворим, здорові паломники скупчуються біля своїх провідників чи пильнують, щоб їх недужих перенесли на ноші та в візочки.

Люрд не можна порівнювати з ніяким іншим містом, хоч знаю їх безліч. Це виключно і в цілому місто паломників і це вони надають йому вигляд та зміст, прибуваючи сюди з усіх кінців світу, щоб молитись та просити для себе чи своїх найближчих здоров'я. Місто так і існує для них і приїзжий зустрічає їх на кожному кроці.

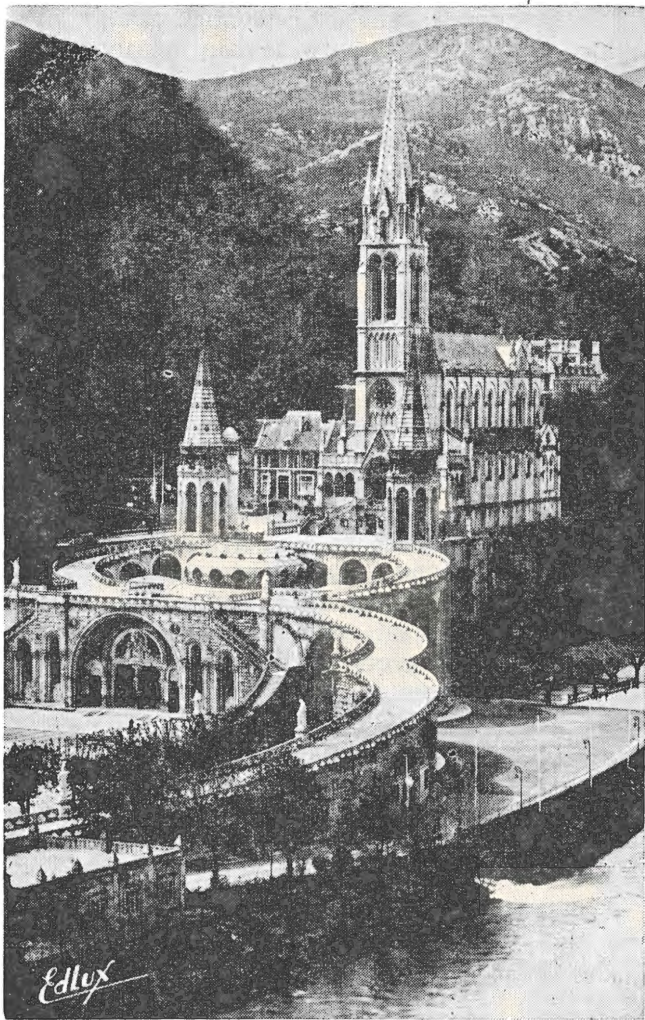
Головна вулиця, — стара Рю де Грот, — це типово ділова вулиця верховинського міста: Вузька, повна руху і гамору, з іще вузькими пішоходами, біля яких одна коло одної крамниці з пам'ятками. Від ранку до вечора на ній повно паломників з наплечниками, ковшами, пакетами. Якщо цею вулицею підете до найближчого горбка, — бо Люрд має крім цього стрімкі бічні вулиці, з яких розкриваються прегарні краєвиди околиці, — дійдете до такої ж гамірної та рухливої

Авеню Бернадет, що веде просто до “Домейн”, — велетенського, оточеного муром парку, в якому знаходяться купелі й місця молитви, лічниця та адміністративні будови цього відпустового місця.

ЛЮРД З ПЕРШОГО ПОГЛЯДУ

Ця частина міста — справжній центр Люрду, до якого день-у-день прямують та з якого відпливають громади паломників. Це стовповище найрізніших мов і строїв: За носієм у шкотській спідничці, що двигает хворого, йде священник-швайцарець із своїми прихожанами — групою селянок у кольористих широких мереживах на головах, поруч себе англійські священники, італійські монсеньйори та американські й ірландські єпископи в пурпурових шатах. Тут бачите французьких селян і американських студентів, голландських моряків та громади малих селянських хлопців і дівчат у народніх строях.

На кожному розі з тих, що йдуть і тих, що вертаються, постає збитий вузол: ослик з велетенським клунком білизни для положеного на горі монастиря, юнаки, що з гуркотом проїзжать на мотоциклах, гуртки скромних сільських прочан, які босоніж мандрують уверх, акторка в розкішному авті в дорозі до Бярріц, — все спинное на хвилину і без цього забиту вулицю. Безперервна черга автобусів і авт спиняється нагло, щоб пропустити малу дівчинку з великою чередою овець. Все жде терпеливо, бо не зважаючи на наплив і відплив чужинців, Люрд зберіг свій характер провінційного містечка.

**Люрдська базиліка, яка містить у собі
три церкви**

Якщо перейдете небезпечно рухливу вулицю, проходите з черги залізну браму і ось ви вже в “Домейн”, — пристановищі безкопечної валки паломників, що залишають тут за собою світ і поринають в молитву. Це освячене місце має в собі всю атмосферу спокою. На широких зелених моріжках парку біліють статуї святих, проміж величаві дерева бачите далеко сіро-зелену даль з ланцюгом лагідних горбовин. Попід луки широкого під’їзду та попри три відпустові церкви доходите врешті до славетних купелей, у джерельних водах яких хворі шукають порятунку, потім до джерел, з яких тисячі п’ють воду та черпають її додому і вкінці до серця Люрду — печери (“гרותи”).

Посеред справжніх пірамід свіжих квітів та соток палаючих свіч стоїть тут в одній розколині масивної скелі статуя Пречистої Діви. Долівка і бічні стіни тієї печери блискучі й поліровані від побожного дотику тисячів рук та вуст. Тут просиджують віруючі цілими днями, — вглиблені в себе, потонуті в молитву. Одна за одною приходять і відходять процесії паломників: з Брюсселю, з Бордо і Штрасбургу, з Люксембургу й Дабліну, — з усього світу, бо ніяке інше відпустове місце не має їх стільки, як печера в Люрді.

І все це тому, — кажуть мешканці Люрду, — бо одна молода дівчина бачила Появу і не зламалася у своїй вірі.

ХЛОПЧИК, ПРИРЕЧЕНИЙ ДО СМЕРТИ

Більш, як сто років тому, — каже історія, — в дні 11 лютого 1858 Пречиста Марія з'явилася 14-річній селянській дівчині Бернадетті Субіру, що збирала ріще у лісі. Бернадетта бачила “Паню” не раз, а кілька разів у світляній млі в печері і Вона настоювала: “Йди до священників і скажи їм, щоб збудували на цьому місці каплицю, бо Я хочу, щоб воно стало місцем ласки для людей... Не переставай молитись і кажи іншим, щоб вони молились... Піди і напийся з джерела та окропи себе водою з нього...”

Ніхто не знав про ніяке джерело поблизу, але коли дівча розгорнуло землю на вказаному місці, — джерело вискочило йому назустріч, спершу як тоненький струмок, що згодом став могутнім гірським потоком.

Народ ні на хвилину не сумнівався в Бернадетті. Її тверда віра у свою Появу передалася іншим, що вповні повірили в доручене дівчині і збудували біля джерела капличку, біля якої стали сходитись все більше і більше богомольці, — дарма, що місцева влада висмівала візії Бернадетти, переслідувала її і її послідовників погрозами та пробувала навіть заборонити відвідини в каплиці.

Але тоді почалися чуда. Один сліпець промив водою з джерела очі і став знову видющим. Сусідка Бернадетти вложила вмираючу дитину в джерело і хлопчик не тільки віджив, але й став здоровий та дужий, як ніколи досі. Він терпів від хвороби костей, яка призвела до повного паралічу його ноженят та таких корчів, що, — як казали лікарі, — кожної години слід було ждати смерті. Чудесне

уздоровлення хлопчика, що до двадцяти-чотирьох годин став здоровою дитиною, залишило в усіх, — теж і в лікарів, — глибоке враження і небаром до Люрду стали з усієї околиці, згодом і з цілого краю, напливати люди із своїми хворими.

Врешті Церква призначила спеціальну комісію, яка після чотирьох-річного дослідження заявила беззастережно за Бернадетту та проголосила, що уздоровлення, які сталися в Люрді, протирічать усім відомим законам біології. Бернадетту в 1933 році, яких 54 роки після її смерті, проголошено в Соборі св. Петра в Римі святою. Серед приявних на цій святочній церемонії почесних гостей був теж 77-літній чоловік на прізвище Люї Жустін Бугогорт. Він завдячував своє життя Бернадетті: це і був той приречений на смерть хлопчик, якого одне з перших чуд у Люрді вилікувало від паралічу та корчів.

СПРОТИВ ОФІЦІЙНОЇ НАУКИ

Церква визнала деякі чуда в Люрді відносно вчасно за правдиві. Але лікарі поставилися до них скептично і навіть неприхильно. Вони збували Появи, що їх бачила Бернадетта, назвою “галюцинації” і заявляли, що неймовірні вилікування — це “хибні діагнози”, “істерія” та “автосугестія”. Офіційна лікарська наука вважала Люрд місцем великого обманства та його жертв.

Ще в 1903 р. на університеті в Ліоні висміяли одного молодого лікаря, який перед “батьками науки” згадав про випадок тубер-

**Св. Бернадета Субіру, якій об'явилася
Мати Божа в Люрді**

кульози, що його він мав під опікою та який був зліквідований чудесно в Люрді. “З такими поглядами“, заявив йому з морозним холодом декан, “ви ледве чи можете сподіватись, щоб вас прийняли на наш факультет!” “Нічого, відповів молодий лікар, я розглянуся за кра-

щим місцем”. Він пішов до Інституту Рокефелера і в 1912 році добув за свої досліді нагороду Нобеля. Його прізвище — Алексіс Каррель.

Але кам’яна впертість і настороженість лікарів була скоро підірвана. Лікарська Комісія в Люрді, що перевірює з наукового боку від 1885 року кожний випадок вилікування, стягала до цього містечка все більш жадних знання лікарів, а в 1893 р. славетний французький невролог Мартін Шарко заявив у своїй розправі “Лікуюча віра”, що вилікування в Люрді правдиві. А коли в 1906 р. якийсь паризький журналіст повів запеклу кампанію за те, щоб “із гігієнічних мотивів” замкнути Люрд, він зустрів несподіваний і теж твердий спротив: один лікар з Ліону, — з того самого міста, з якого кілька років раніше д-р Алексіс Каррель мусів вступитися, — зібрав підписи трьох тисячів лікарів, які одноголосно засвідчили, що Люрд віддав не оцінену прислугу безліч хворим, “яких лікарська наука не в силі була вирятувати”, та за протестували проти всяких заходів, що мали б обмежувати лікування в Люрді.

З того часу про події в Люрді та його неймовірні злікування появилось багато книжок відомих світочів лікарської науки. Але найбільш змінилася з того часу загальна думка та й від лікувань сама настанова лікарів. Вилікування були живим доказом у дискусії за чи проти них, — і опрокинути їх було найтяжче. Всі ці випадки зібрані в архіві Лікарської Комісії і доведені документами. Ось я вибрала лише кілька з них:

ЛЮДИНА, ЯКУ РОЗДУШЕНО

У грудні 1900 року службовець залізничної пошти, Габріель Гаргам, сидів в експресі Орлеан - Південь і сортував листи, коли поїзд злетів з рейок. Прокинувся Гаргам на ліжку в лікарні, оббандажований з ніг до голови. Його "спрасувало", але він ще жив. Крім зламанної ключиці, хребтовий стовб був у нього пошкоджений важко в кількох місцях і обидві ноги відняло йому по пояс. При найменшому русі його рвало і його з трудом кормили безпосередньо руркою в шлунок. Суд присудив управі залізниці платити річно Гаргамові велику на той час пенсію 6.000 франків та мотивував своє рішення тим, що Гаргам "це повний каліка, який для опіки над собою потребує постійно найменш дві особи".

Нещасний лежав двадцять місяців у шпиталі, чахнув на очах і врешті не міг уже проковтнути й слини. Лікарі приготували родину, що надходить кінець.

Гаргам не переступав від п'ятнадцятих років порогу церкви, але його мати, глибоко побожна жінка, перемовила його поїхати на прощу до Люрду.

Першого пополудня в Люрді ноші з Гаргамом стояли уже при шляху, що ним ішла процесія з Найсвятішими Тайнами. Гаргам ослаб до решти і втратив притомність, його тіло охляло, риси знерухоміли й обличчя посиніло. Мед-сестра вважала його вже за мертвого, коли він відкрив нагло очі, спробував, спершись на лікоть, піднятися, опав на ноші, але спробував знову і справді: Гаргамові вдалося піднятися. Хвилину тому паралітик — міг свobodно ворухитись.

Його привели до дому Лікарської Комісії і коло нього стало глітно від лікарів та журналістів. “Гаргам з’явився в довгому купелевому плащі”, — читаємо в одному звідомленні. — “Стояв перед нами, як дух і одинок, що жило в його запалому та змарнілому обличчі, це були великі, нерухомі очі“. Але він уже того дня відкинув рурки і став їсти нормально, а до кількох днів прибуло йому двадцять фунтів. Коли він прибув додому, довірений лікар міністерства пошти прибув до нього і заявив йому: “Ви, Гаргам, можете негайно почати свою стару службу в поштово-вагоні...”

Випадок став справжньою сенсацією. Шістдесят лікарів, що перевірили Гаргама в Люрді, заявили одноголосно, що для його вилікування не мають вияснення. Гаргам міг тільки з трудом переконати зчудованих адміністративних достойників залізниці, що він не потребує більш своєї пенсії з титулу каліцтва. Всю решту життя провів він у надзвичайному здоров’ї та приїздив щороку до Люрду, де працював невтомно, як двигар хворих, поки в 1952 році не помер на 83-му році життя.

ВІДУМЕРЛІ НЕРВИ, ЩО БАЧАТЬ

Пані Марі Біре’ з Люсон, що працювала важко і мала шестеро дітей, терпіла від несамовитих болів голови, тратила моментами пам’ять, врешті осліпла без решти. Лікар, що знав її роками, сказав їй: “Прикро мені, пані, заявити вам, що йдеться про скорч зорових нервів. Боюся, що лікарська наука не має для вас ради“.

Кілька місяців пізніше пані Біре' поїхала в товаристві цього ж лікаря та своєї старшої дочки до Люрду. Її підвезли на візку до печери, — і нагло вона піднялася на ньому на весь ріст та закричала: “Бачу, бачу Пречисту Діву!” Потім опала знов у візок і втратила притомність. Дочка думала вже, що мати вмерла, але пані Біре' прокинулася знову і показалося, що вона далі бачить.

Її переслухали багато лікарів комісії, серед них теж один лікар-окуліст з Руену, який написав у своєму звіті: “Досвід із допомогою очних дзеркал виявив в обох очах перламутрово-білу, безколірну папілю зорових нервів. Я не міг поставити іншої діагнози, як атрофія (відмертя) зорових нервів від пошкодження мізку, — одна з найважчих очних недуг, яку всі капасітети вважають за невилічиму. Але пані Біре' могла прочитувати найдрібніший друк і розпізнавати найбільш далекі предмети”. Зір вернувся їй знову, хоч існували ще всі симптоми хвороби, які пропали тільки згодом.

Чергового дня досліджували паню Біре' ще десятих лікарів і вислід був знову той самий: зорові нерви були все ще скорчені і мертві, але вона бачила все, як слід. Пацієнтку засипали питаннями:

“Як ви можете бачити, пані, коли чейже ваші зорові нерви відумерли?” — спитав нетерпляче один з лікарів.

“Я вам щось скажу, панове, — відповіла жваво пані Біре'. — Я не визнаюся на ваших наукових окресленнях і термінах, але знаю одне: Майже шість місяців я не бачила нічого, а тепер можу бачити. І це для мене все”.

Але й ті, що питали, мусіли вдоволитися фактом та ствердити, що пацієнтка покищо вповні вилікувана. Чи на постійне, — покаже майбутнє, казали.

Чотири тижні після повороту до хати, паню Біре' перевірили знову три очні спеціалісти, бо Лікарська Комісія в Люрді хотіла знати, чи жінка з “мертвими” очима бачить і далі. Вони ствердили, що всякі признаки недуги пропали. “Немає ніяких пошкоджень органів”, — писав один з цих лікарів.

Це було восени 1908 року. Коли президент Лікарської Комісії, д-р Август Валле, бачив паню Біре' двадцять років пізніше, зір її був усе ще повний сили, як у здорової людини. Лікарі, що займалися цим випадком, заявили, що її “вилікування клінічно вияснити годі”.

ТИСЯЧІ ЛІКАРІВ З УСЬОГО СВІТУ

Але лікарі того першого часу морочили собі голови ще й іншими несамовитими злікуваннями. Двохлітня Іванна Ометр була вилікувана з обабічної “оберненої ноги” і звідомлення про це, що знаходиться в актах Комісії, підписане її батьком, лікарем з Нанту. Констанс Піке мала вищу стадію рака грудей і два паризькі лікарі заявили, що його оперувати запізно, — вона злікувалася в Люрді. Марі ле Маршан, якій туберкульоза шкіри зжерла майже половину обличчя, має після купелі в джерелі тільки невеликий червоний шрам, як спогад про хворобу. Обі фотографії, — перед вилікуванням і після нього, — знаходяться у звідомленнях комісії.

Ці і подібні випадки заставляли навіть найбільших противників з лікарів торопіти і настанову лікарів основно змінюлася. Так писав один англійський лікар в 1930 році: “Всупереч до нашого дотеперішнього скептицизму та недовір’я мусимо сьогодні признати, що в Люрді діється щось, чого не конче слід зводити до якоїсь надприродности, але все таки до сил, які ми не в силі вияснити відомими нам біологічними законами“. Рік пізніше Медично-Хірургічне Т-во в Бордо відбуло свій конгрес, який займався виключно зціленнями в Люрді. Доклади різних лікарів про невияснені й несподівані вилікування зібрано згодом в окремий випуск поважного лікарського місячника, що появляється в Бордо, — і тепер уже лікарі та передовики медичної науки не говорили про Люрд, як про збіговище шарлатанів та істериків.

Це зацікавлення лікарів не послабло і досі. В 1953 році в Лікарській Комісії зголосилося півтори тисячки лікарів з усього світу, що, — зрештою, як і в попередніх роках, — досліджували звіти вилікувань та помагали в розгляданні їх. Засноване в 1927 р. Міжнародне Лікарське Т-во в Люрді має 5.000 членів з 30 держав, що беруть участь в постійному досліді випадків вилікування.

Очевидно, це не значить, що немає вже опозиції та що вороже наставлення зникло. Це було б перебільшення. “Але доба систематичної погорди минулася“, — каже д-р А. Маршан у своєму творі про Люрд.

ІСТОРІЯ ПАНІ ОГОЛЬ

“Котре з лікувань, що його ви пережили, зробило на вас найбільше враження?” — спитала я одного з довголітніх членів Лікарської Комісії, що від двадцятьох років кожного літа переводить якийсь час у Люрді.

“Це тяжко сказати, — відповів він. — Але — чекайте, — так, це була пані Августина Оголь, справді гідний уваги випадок. Я мешкав недалеко неї і знав обох хірургів, що лікували її та її священника. Таким чином я міг і довідатись, чи вона справді вилікувана”.

Пані Оголь мала дванадцять років тканевий наріст на матиці, який згодом зріс до того, що став натискати на шлунок, викликаючи безупинні болі та рвотини. Операція була неможлива, бо в неї була ще й важка недуга серця і хвороба підходила послідовно до свого смертельного звершення.

Серед болів та безнадії пані Оголь мала ще останню можливість: чудодійність Люрду. Хоч домашній лікар відраджував їй, як міг, та переконував, що вона не переживе труднощів їзди, вона таки рішилася їхати і поїхала.

Останніми силами, більш мертва, як жива, подалася вона в довгу та томливу дорогу, ввесь час на матраці. В дорозі мусіла прийняти чотири ін'єкції, бо серце ослабало до решти. Лікар, що піклувався нею в поїзді, зізнав опісля перед комісією, що “був зляканий об'ємом її тіла”.

Першого ранку в Люрді понесли паню Оголь на ношах до купелів. Коли її вложили на хвилину в воду, вона вчула гострий біль, але потім він почав уступати. Проте вона

була дуже втомлена і коли в четвертій по полудні клали її при шляху процесії, все ще мала шалені болі. В моменті, коли попри неї несли монстрацію з Тілом Христовим, болі пропали і вона вчула, як повертаються її старі життєві сили.

Пані Оголь залишилася і далі на ношах, не казала нічого про те, як почувається і чергового дня її знову понесли до купелів. Службовички, що асистували їй під час купелі попереднього дня, оторопіли, коли вона пішла власними силами, — її тіло зовсім відпухло і стало майже нормальне.

Після цієї купелі перевірили її яких тридцять лікарів. Офіційний звіт каже: “Перевірка виявила, що тіло було нормально еластичне. Шкіра показувала збирки, як у жінки після родів. Пояс, що його пацієнтка мала на собі, прибувши до Люрду, був тепер 18 сантиметрів завеликий, а плащ, якого дірки від гудзиків з огляду на опух тіла продовжено, був помітно заширокий”.

Пані Оголь була злікована і залишилася здорова на довгі роки.

“ОБСЛІДУВАННЯ ПЕРЕВОДЯТЬ ВИКЛЮЧНО ЛІКАРІ”

Як перевірюють такі зцілення і які є засоби безпеки від обману?

Перш за все: Кожний поїзд паломників супроводять один чи кілька лікарів і до нього не допускають ніякого хворого, що не пропонує твердження свого лікаря з окресленням роду та теперішнього стану недуги. Кожне злікування передає лікар транспорту під

розгляд ради лікарів і вона перевірює пацієнта та обговорює випадок. Чи діагноза була правильна? Чи недуга справді вилікувана? Якщо так, чи можна це вияснити природними силами? Всякі невротичні випадки згори відкидають, як відкидають теж випадки, що в них годі знайти органічні зміни, — отже злікування злосливої ткани, віднову знищених нервів та м'язів чи наглий зріст зламаних костей.

Коли якийсь випадок не витримує цього дослідження, його негайно відставляють. Витримує він перевірку лікарів, тоді пацієнт залишається щонайменш рік під доглядом домашнього чи місцевого лікаря і рада вимагає від нього повної історії хвороби, включно з рентгенівськими знімками, лабораторійними вислідами та ствердженнями ординуючих лікарів і інших свідків. По році пацієнт знову приїздить до Люрду і його обслідують усякі спеціалісти.

“Медичне обслідування в Люрді переводять виключно лікарі, не забувайте про це“. — сказав мені д-р Лере, що був головою Лікарської Комісії до своєї смерті кілька місяців тому. Цей небуденний муж був професором медицини, директором клініки в найбіднішій дільниці Бордо, крім цього Лицарем Почесного Легіону та мав Хрест Воєнних Заслуг. — “З часу, коли я тут, в нашій комісії були жиди й магометани, буддисти, гіндуси і протестанти всіх відтінків, теж атеїсти і невіруючі. Перевірка вилікувань, що її переводять люди таких усяких світопоглядів — це і є запорука нашої вірогідности та безсторонности“.

Мати Божа являється пастушці Бернадеті Субіру

Коли Лікарська Комісія в Люрді вирішила, що якийсь випадок годі в'яснити природніми силами, його пересилають до Медичної Комісії в Парижі. Ця установа, що складається з 20 видних лікарів і хірургів, видає евенту ально теж свій осуд: "Для цього чи того вилікування немає на наш погляд природнього чи наукового в'яснення" і щойно коли рішення цієї комісії позитивне, випадок прокладають церковній канонічній комісії і ця

має остаточно вирішити, чи злікування слід уважати за чудо, чи ні.

Чи кількість чуд, що діються в Люрді, висока? З часу заіснування цього місця прощ, отже за рівно сто років, Церква проголосила п'ятдесят одне чудесне вилікування, — отже підбір був дуже суворий. Церква не заперечує, що могли статися ще багато “неповних” чуд, але відмовляється підтвердити їх правдивість. Попри інші умовини поставила вона для чудесного уздоровлення такі умовини:

1. Справа мусить бути в тяжкій недугі, в якій завели всі лікарські засоби.
2. Уздоровлення мусить доконатися нагло, без періоду видужання.
3. Хворий мусить бути повністю уздоровлений і не сміє мати навороту недуги.

Багато справжніх злікувань не визнано офіційно просто тому, бо їм брак вимаганих умовин, — скажім діагнози домашнього лікаря або лікарі не дали рентгенівських зняток чи лабораторійних вислідів. “Якщо справа про Люрд, то я не зацікавлений”, — відповідають деякі лікарі. Крім цього дуже багато вилікуваних відмовляються від зізнань про свою недугу просто тому, що не хочуть звертати на себе загальну увагу. Багатьом людям, що після довгих років хвороби знайшли повне здоров'я, байдуже теж, чи їх зцілення проголошено за чудо, чи ні. Проте, вони кожного року прибувають до Люрду і вважають це обов'язком своєї вдячності.

Лікарська Комісія в Люрді диспонує майже повною документацією до тисячу двісті вилікувань, що їх “годі вияснити законами

науки та природи“, але яких Церква з тих чи інших причин не визнала за чуда. Крім цього зберігає ця Комісія звідомлення й довідки ще до яких чотирьох тисяч інших, мабуть теж справжніх уздоровлень. У порівнянні до тисячних мас паломників ці цифри виглядають на невеликі. Але хіба десять таких уздоровлень, — ні, навіть одне-одинокі, — не такі ж чудесні, як тисячі їх?

Коли вилікуваний прибуває до Люрду для перевірки, його часто обслідують не місцеві, а приїзжі лікарі-гості. Так, наприклад, обслід Чарльза МекДоналда, якого зцілення належить до найславетніших, переводив американський лікар д-р Смайлі Блентон. Випадок простудіювали на місці, крім нього, ще тридцять два лікарі і д-р Блентон зробив про нього остаточний звіт на спільному засіданні Психоаналітичного та Психіатричного Товариства Америки.

Чарльз МекДоналд прибув до Люрду 6-го вересня 1933 року з паломництвом ірландського Католицького Союзу Молодих Мужчин з Дабліну. В той час був у нього 31-ий рік, а хворів він із двадцятого року життя. Згідно з свідоцтвом даблінського лікаря, в нього була туберкульоза хребтового стовба, запалення нирок і туберкулічний артритизм лівого плеча. Від 15 місяців він був у постелі і мав п'ять великих, роз'ятрених вередів. Божевільні болі дозволяли йому тільки час-до-часу сісти на три-чотири хвилини і лікарі казали, що вони безсилі.

Стан хворого в першому дні його побуту в Люрді не змінився. Чергового дня його знову скупали і понесли опісля на Богослу-

ження до Печери. Тут відчув він першу позначку подужання.

“Усвідоміть собі, що останніх п’ятнадцять місяців пацієнт міг ворухнути руками та ногами тільки серед великих болів“, — каже звіт д-ра Блентона. — “Тепер, лежучи на ношах у Печері, він спробував обережно ворухнути рукою. Не почувши при цьому болю, він звільнив гурт бандажу на своєму плечі і піднявся з подушки, знову не відчувши ніякого болю“.

Коли чергового дня лікарі та мед-сестри, що забороняли йому вставати, вийшли з кімнати, МекДоналд піднявся з постелі і зодягнувся без нічиєї допомоги. Цього дня його повезли до Печери на візку, він сидів. Але після Богослуження хворий, що мав більш року при найменшому русі неймовірні болі, пішов сам по сходах до Церкви Вервиці, схилився перед вівтарем і, клякнувши в лавці, молився.

На повороті до Дабліну МекДоналд не потребував уже ні ношів, ні навіть возика, без яких ще тиждень тому було йому неможливо рушитись, — і він не міг знайти собі відвітих місця. Д-р Крістофер Геннінген, що супроводив паломництво, повідомляв 29 вересня 1937: “З часу повороту з Люрду я бачив двічі пана МекДоналда. Я безсумнівно устійнив, що всі сліди його колишньої недуги пропали. Тішуся, що я став свідком цього злікування, тим більш, що заки поїхати до Люрду, вважав я цей випадок за безнадійний“.

16 вересня 1937 р. МекДоналд приїхав знову до Люрду і був провірений д-ром Бленто-

ном та тридцятьдвома іншими лікарями. Стан його здоров'я був надзвичайний, — він залишився такий і до сьогодні, — і лікарі мусіли додати: “Згідно з сьогоднішнім станом науки, не маємо для цього уздоровлення медичного вияснення”.

Звідомлення д-ра Блентона перед своїми американськими колегами кінчиться словами: “Підозра, що випадки в роді Чарльза Мек-Доналда можна пояснити обманливими маніпуляціями чи фальшивими історіями недуги, не витримують критики. В цьому місці прощ процес видужування мабуть справді нагло прискорюється. Процентове відношення таких уздоровлень рішуче зависоке, щоб їх могли пояснити збігом щасливих обставин, крім цього подробиці тих зцілень незгідні з відомим нам закономірним ходом процесу видужування. Навіть у випадкових незвичайних уздоровленнях у наших клініках пацієнт не в силі до кількох днів мандрувати без болів, коли перед тим він п'ятнадцять місяців лежав у шпитальній постелі і мав постійні болі. Я переконаний, що в даному випадку маємо до діла з чимсь, що лежить поза межами відомих нам природних законів”.

ВОДА ЛЮРДУ ПІД МІКРОСКОПОМ

Багато обсерваторів вписують уздоровлення в Люрді частинно на рахунок того душевного підсоння, що панує в ньому. І справді Місто паломників має непереможну атмосферу, — атмосферу віри.

Цікаво і дивно водночас, що в Люрді не було ніколи будьякої пошести. Місто відвіду-

ють кожного року два мільйони туристів і тридцять тисяч хворих, сотки їх купуються кожного дня в джерелах, людей з усякими недугами занурюють в ту саму воду, — і проте ні сліду якоїсь інфекції.

Дуже цікава теж вода з Люрду. Спершу деякі наставлені на прибутки громадяни цього міста плянували використати джерела і створити з Люрду блискучу купальну місцевину, як от Е-ле-Бен чи Віші. На гірке розчарування хемічна аналіза виявила, що їх вода не має взагалі ніяких лікувальних та успішних з медичного боку прикмет. Склад її, — читаємо в цій аналізі, — майже не різниться від такої ж води “більшости гірських струмків, що випливають з вапнякового ґрунту”.

Зате бактеріологічний обслід купальних вод привів до іншого дивного відкриття. Лікарська Комісія веліла перевірити, як це від води, що в ній купається стільки хворих, немає інфекції. Дослід виявив, що вода була сильно занечищена і в ній було повно стрептококів, стафілококів, бацилів коля та інших мікроорганізмів-збудників хворіб. А проте, защеПЛені цією зараженою водою морські свинки залишалися здорові. Але дві третини цих свинок згинули, коли їм зробили застрики водою з Сени, що в основному виказувала такі самі бактерії.

Таким чином не диво, що вірні мають респект перед водою з Люрду. Ось тільки один з багатьох інших, вимовний зразок цього почитання: В кінці дня двигарі хорих та мед-сестри часто черпають з купілів склянку води й випивають її, доказуючи так свою віру.

Усі добровольці — невтомні у виконванні своєї служби любові. Серед них знаходяться чимало з тих, що завдячують Люрдові своє uzдоровлення і вже одна привабливість та вигляд цих колись зламаних і тепер повних здоров'я та сили людей скріплює життєву силу й довір'я хворих.

Бранкардієри, — так звуть тут цих двигарів ношів, — це люди різних шарів та професій. Серед них є генерали й механіки, судді й службовці, банкіри й робітники. Вони об'єднані в союз, якого більш два тисячі членів зобов'язані кожного року поставити себе на деякий час в розпорядження хворих. Працюють від досвітку до півночі, часто і поза неї, мають тяжку службу і їдять прихапцем, нерідко і вночі зривають їх з постелі, коли потрібна ще негайна допомога. У час повного сезону вони обслуговують кожного дня хворих з неменш двадцяти транспортів.

Кожний бранкардієр має маленьку книжечку з інструкціями, як йому поводитися. Остання з цих інструкцій каже: "Ніколи не переставай молитись". Бранкардієри не вимагають для себе, поза привілеєм служити іншим, ніякої винагороди. "За своїх тридцять років служби", оповідав мені з гордістю голова цього чину, "я не мав випадку, щоб котрийсь з братів - бранкардієрів відмовлявся чи хоч би тільки бурмотів, коли я після важкого дня праці просив його про чергову важку службу".

Теж мед-сестри, що голосяться добровільно та яких около дві тисячі з різних суспільних шарів, — працюють невтомно. Вони бігають з усяким посудом вгору і вниз по схо-

дах, змінюють перев'язки і змивають вонючі рани, — все це роблять вони радо та погідно, серед постійної молитви.

Цей блаженний дух посвяти і самовідречення панує над усією місцевиною і в ньому суть атмосфери Люрду. Сотки людей прибувають сюди рік-річно, щоб віддати час своїх ферій у службу любові ближнього. Англійська продавчиця крамниці з пам'ятками в моєму готелі приїздить до Люрду кожного року і, провівши передполудне з покупцями, влаштовується так, що пополудні помагає в купелях. Службовичка подорожного бюро Кука працює цілий день в канцелярії, але звечора до півночі стає на добровольця в Печері.

Усім цим добровольцям дає їх служба найбільше вдоволення. Один з носіїв хворих сказав мені: “Цих кілька серпневих днів у Люрді наливають мене силою на весь рік. Я живу дванадцять місяців з того, що дає тут мені один тиждень”.

ОДИН ДЕНЬ З ЛЮРДУ

Бранкардієрів можете зустріти з самого досвіту: з перекинутими через плечі ремнями двигаять вони ноші чи посувають візки з хворими здовж Есплянади на вранішню Богослужбу. В зустрічі з деякими з цих хворих, — зокрема важко-хворих, — вам стає млосно на серці. Ось молода дівчина з клясично гарним обличчям у гіпсовій перев'язі з шиї до котиків ніг. Ось священник з блідим, запалим обличчям в останній стадії туберкульози. Ось жінка в чорному серпанку, що прислонює ним різкі, червоні рани по всьому обличчі. Ось старець, що тягнеться на покручених зрубках колиш-

**Процесія з Нсв. Тайнами, якими єпископ
благословить хворих**

ніх ніг. Але ви бачите: проходять попри вас і губи їх ворущаться в молитві, а бранкардієри і сестри, що допомагають їм іти чи несуть їх, півголосом співають Аве Марія.

Після Богослуження починається мандрівка до купелів. Сестри-добровольці купають одного недужого за одним і, знявши з важкохворих усі бандажі, щоб чудодійна вода мала доступ у кожне місце тіла, змивають їх з усміхом та теплом на обличчі, що їх має в людей тільки матір. Усе передполудне і пополудні від другої до четвертої до басейну з водою і від нього тягнеться безконечна валка ношів і візків з недужими. Довкола басейну стоїть збитою лавою стіна з їх приятелів та найближчих і губи в них теж ворущаться в молитві. Ця безупинна мольба, що виходить наче з одних уст та своїм ритмом мов каже битися з ним вашому серцю й вашій крові, — теж пориває вас животворною силою. Справді, тільки камінь може бути в цих моментах непорушний і холодний.

Коло четвертої години починають дзвонити дзвони і в Печері формується процесія з Найсвятішими Тайнами. Вмикають голосники і роздається могутній хорал, з яким в один спів зливається й непроглядна маса. Повільним, торжественним ходом крокує процесія здовж Есплянади, кожна група паломників у ній несе свою хоругов чи свою таблицю. На площі розкладають у дві довжелезні черги недужих і їх молитва стає вміру того, як Пр. Євхаристія підходить до них, усе палкіша і голосніше. Ось цей незабутній момент: єпископ в біло-золотих ризах підносить під золотим бальдахином високо вгору монстранцію,

юрба паде на коліна, хворі підносять свої опечалені обличчя під благословення і над усім на кілька секунд зависають високо, наче в повітрі, Найсвятіші Тайни. Це і є той момент, у якому той чи інший хворий може нагло підняти з усміхом тріумфу на змарнілому обличчі та спокійним кроком переможця долучитись у процесію, що йде по ступнях до катедри.

О годині восьмій ввечорі починається процесія із смолоскипами і Домейн змінюється в одно світляне море. Паломники йдуть, прислонивши долонею свічку, до Печери і збираються під освіченими символами своїх прощ. Свічкові вогники з'єднуються в усе більші світляні бльоки і врешті Печеру оточує велетенський вінок полум'я. Опісля процесія, наче великий, світляний вуж, прямує в усе темнішу ніч і з неї, здовж закрутів та шляху, якими вона проходить, під зоряне небо рине могутньою рікою "Пісня Бернадетти" — Аве, Аве Марія. Коли процесія обійде півколом велику площу, вона вертається іншим боком Есплянади до Печери. Двері Шпиталю Чудотворної Пречистої з Люрду розкриті на всю ширінь і хворі із своїх ліжок впадають у пісню своїми голосами і різними мовами.

Цей розспіваний похід триває дві години. Потім усе збирається на площі перед Церквою Вервиці і на знак єпископа пісня вривається. Грімким словним хором усе відмовляє тепер Символ Віри. Це "Вірую", для кожного, що співпережив його, залишається незабутнім спогадом на все життя.

Я БУЛА СВІДКОМ ЧУДА

Вже й у звичайні дні має атмосфера Люрду в собі щось, що ушасливлює і збуджує людину, та ця атмосфера просто електризується, коли довершується чудо. Я була свідком такого чуда.

Одного пополудня я сиділа на терасі Кафе Рояль, безпосередньо проти входу до Домейну. В каварні, як завжди, зустрічалися всі після важкої денної праці. Бранкардієри здимали свої ремені з плечей, провідники паломництв сідали у вигідні крісла та відпочивали за кавою і солодким. Тут і там було видно старшого священика, що сидів серед молодих та слухав жарту, покурював цигару чи смоктав каву з чаркою лікеру.

Зараз у сусідстві знаходиться Шпиталь Сімох Страждань і з тераси можете слідкувати, як приходять та відходять двигарі ношів чи візки з хворими. Попри вас прокочуються автобуси з розспіваними паломниками, — баски й італійці кивають рукою голляндцям й англійцям, що сидять у каварні та з якими вони переживали спільно п'ять днів прощі, останнє прощайте. Коли після процесії з Домейну відпливають всякі групи й організації, рух посилюється і біля каварні стає завізно.

Нагло серед цієї гомінкої юрби впадає всім в очі піднесена група в самій брамі Домейну і в цьому ж моменті могутнім хором розлягається "Величай, душе моя, Господа!..." Всі гості піднімаються і, хрестячись, поспішають на вулицю. Щось сталося, — може хтось одужав, — може оце й чудо? Але ось уже бачимо її.

За довгою чергою ношів і візків з хворими, що вертається до лікарні, пливе тріумфально мала процесія: проміж почесною сторожею з бранкардієрів іде, коливаючись, молоде й розквітле дівча, паломничка з Голляндії. Чотири роки була прив'язана туберкульозною хребтового стовба до постелі, сьогодні понесли її на ношах до Печери, — і ось власними ногами вертається з неї, співаючи хвалу Господеві.

Всі долучуються до співу. Голляндські й еспанські жінки падають собі в обійми, малі хлопчаки підкидають вгору шапки, кельнерам роз'яснюються обличчя, коли доносять гостям додаткову порцію.

Невже справді сталося чудо? Це покажеться згодом. Але очі цієї дівчини!...

Я стояла на порозі каварні і коло мене стояв один з тих французьких лікарів, що то “не вірять”. Я спитала так собі, ненароком: “Ну, а що ви тепер скажете?...”.

“Це було...” Він нагло обернувся і пішов, прислонивши хусточкою очі, в сусідню крамницю. Тільки згодом я дізналася, що він плавав. З того часу ніколи вже не збував проблеми чуда глумливим словом.

ДЕ РОДИТЬСЯ ДУМКА ПРО БЛИЖНЬОГО...

За вечером всі говорять тільки про цей великий випадок. Голляндська мед-сестра, що із своїми земляками мешкає в моєму готелі, розказує уже може вдесьте, як сталася ця чудесна подія. Лікар паломників намагається зберегти офіційну поставу і ще не хоче признати чуда, але сестра нетерпеливиться. “Але

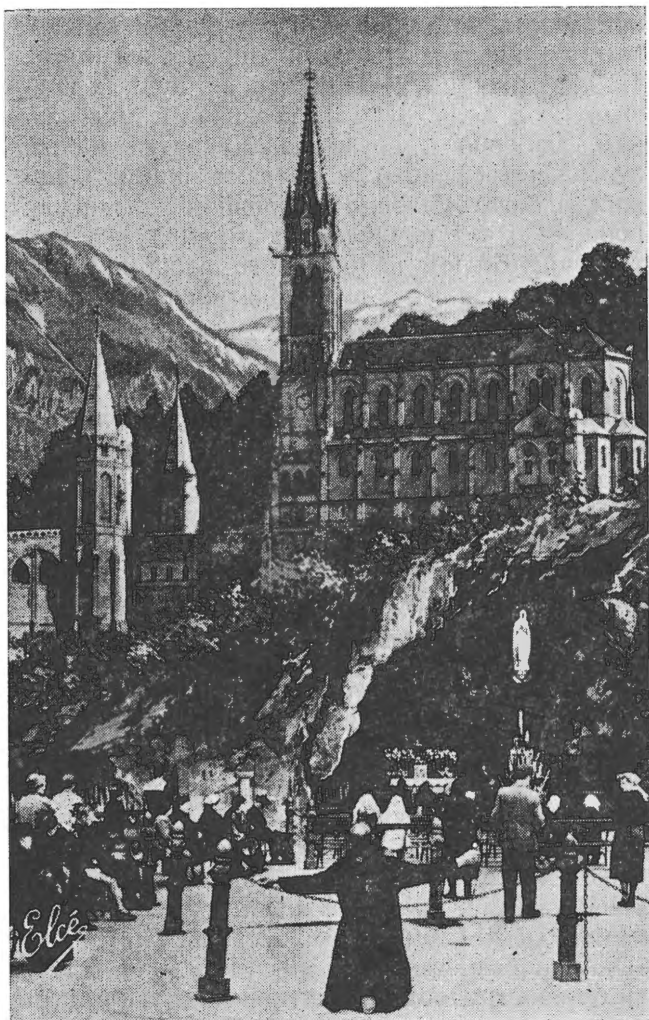
це таки так!“, каже вона. “Я ж бачила на свої очі! Ми ж мусіли у чвірку нести цю дівчину до купелі і ледве ми її, нерухаву, як дошка, занурили у воду, як я побачила, що вона згинає руки і ноги. І я бачила, як вона сіла на краєчку басейну та помагала нам одягати себе!“

“Так!“, підтверджує втішно інша, “а свою гіпсову перев'язь і свої шини вона залишила в печері. Наші інші хворі просто захоплені. Всі молилися за цю дівчину день і ніч, — це був наш найважчий випадок!“

Жінка казала правду. Серед недужих, що не зазнали зцілення, немає ні зависти, ні розчарування. У великій ідальні бачите тільки роз'яснені обличчя, лискучі очі і радісний усміх при кожній згадці про щастя цієї дівчини. Втіху і збудження цього вечора мені не сила описати. Але хто пережив їх — той багатіший на один дорогий спогад.

Можна б вважати, що неодужалі приймають свою прощу за трагічну невдачу. Але воно якраз не так: навпаки, навіть і їм дістається в Люрді нова сила нести свій хрест далі. Очевидно, є хворі, що вертаються додому розчаровані, повні огірчення та далі пристрасно сподіваються uzдоровлення, — але цих вельми мало.

Коли паломники прибувають до Люрду, вони ослаблені й розторощені з болю, бо важка дорога просто переходить їх сили. Сповнені люттю на хворобу, що постигла їх, вони інколи визивають Бога, що такий для них жорстокий, або чують, що вони тягарем для себе самих і для свого оточення. Але й цих вийняткових, зрозпачених і зневірених,

Паломники клячуть годинами з піднесеними вгору руками й благають ласки для хворих.

приймають на двірці в Люрді щирим серцем, ввічливо передають далі, опікуються ними, як найближчими. У приміщеннях, куди їх призначають, вони оточені незвичним піклуванням, любов'ю й посвятою. У святих місцях зустрічаються вони з сотками інших недужих, з багатьома, що навіщені ще більш, як вони, — і тут починається зміна: думка про товариша болю з найближчого ліжка чи візка, молитва за нього і щире бажання, щоб саме він подужав.

Коротко кажучи: вони забувають про своє “я” і сповнюються любов'ю до Бога та до свого ближнього, — двома великими ліками на всяке людське лихо, як цього вчив Христос.

Раз-у-раз мала я нагоду почути в Люрді від лікарів, мед-сестер і бранкардієрів, навіть від чоловіка, що замітав доріжки в парку: “Хворі? О, мадам, вони забувають про своє власне горе. Вони думають тільки про одне-єдине: щоб оцей бідняга в черзі біля мене подужав...” “Не турбуйтеся про мене, — оцей там потребує вас більше...”, “Нічого, сестро, я підожду...”, “Займіться оцією бідною жінкою в найближчому візку, — ви ж бачите, які ви їй потрібні...”

Очевидно, болі вертаються знову, але недужому від них тепер менша мука, бо він менш зважає на неї. І коли підходить час вертатись до дому, ви чуєте навіть від тих, що не дізнали uzдоровлення та свідомі, скільки болю і труднощів чекатиме їх друге паломництво, одне-одинокє: “Якби так я міг приїхати ще на черговий рік! Коли б мені знову прибути до Люрду!”

“ЯКИМ МІЗКОМ ДУМАЄ ЦЕЙ ХЛОПЧИНА?”

В час студій у Люрді, що затримали мене там більш, як рік, я вглиблювалася в історію кількох славетних злікувань, що їх названо чудами. Мабуть найбільш неймовірне з них, — це випадок з Гю Лейдетом, безнадійним хлопчиною-ідіотом, який і викликав був у свій час моє зацікавлення Люрдом.

Гю Лейдет має тепер чотирнадцять років і зріс у симпатичного та великого юнака. Коли я відвідала його в Сен Етієн, де його батько вчителює в торговельній школі, мені показали його на футбольній площі, по якій він гонив із своїми друзями. Мати його, ввічлива й гарна з обличчя жінка, розказувала мені з гордістю в голосі, які в нього надзвичайні досяги в школі та як його призначено, в акції обміну школярами, поїхати і побувати в Англії.

А чейже цей хлопча нецілих десять років тому мав мізок ідіота і лікарі сказали були батькам страхітливе слово: “Безнадійна справа!”

Гю Лейдет був зовсім нормальний до п'ятого року, коли дістав гостре запалення мізки болон, що перекинулося на сам мізок та розторощило без решти всю його нервову систему. В нього виявилось це таким чином, що дитині спараліжувало руки й ноги, вона діставала раз-у-раз корчі та епілептичні напади і, найгірше, тратила зовсім глузд. Хлопча не пізнавав врешті своїх батьків і замість мови викидав із себе незрозумілі горляні згукки. Такий стан тривав без змін повних два роки і батьки, що безупину та безвислідно намагалися лікувати дитину, зруйнували себе фінансово до краю.

Врешті вони поїхали до Люрду і сестри обережно вложили мале нерухаве тільце в джерельну воду. Мати боялася, що прийде нова атака падачки і стояла пів-жива з тривоги, поки їй не передали дитину знову.

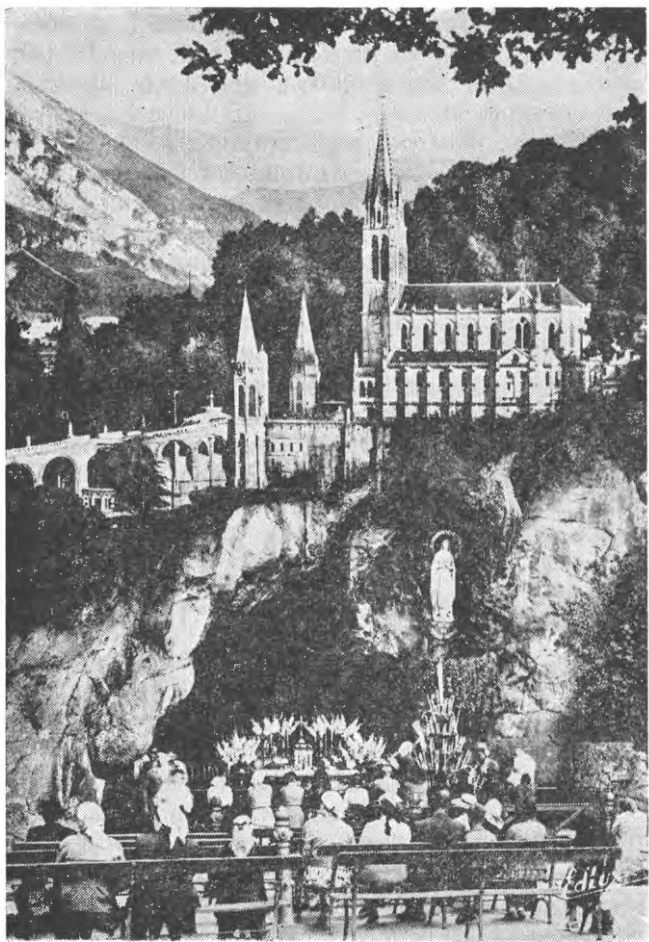
І нагло сталося.

Гю Лейдет підняв рученята, простягнув їх до матері і закликав чистим дитячим голосом: “Мама!” Потім почав показувати на пальцях забаву, яку його навчили два роки тому. Спаралізовані руки і ноги були м'які, гнучкі і теплі.

Приїхавши додому, Лейдети покликали свого лікаря. Він оторопів, побачивши свого колишнього пацієнта і признався, що не в силі зрозуміти цього наглого uzдоровлення. “Ну, гаразд”, сказав врешті, все ще не довіряючи, “а тепер надолужіть дитині те, що вона втратила”.

Це було не важко. Дитячий ум розгорнувся всією силою і за короткий час Гю зрівнявся в читанні та письмі, теж у всіх хлоп'ячих забавах, з дітьми свого віку. 26 вересня 1947 року, в перші роковини свого зцілення, його перевірили сорок лікарів комісії. Паризький лікар дитячих хворіб, д-р Роберт Дайї дві години розпитував хлопчину, щоб пізнати його духовий розвій і прийшов до висновку, що Гю Лейдет — зовсім нормальна, здорова дитина.

Випадок викликав серед лікарів комісії довгу й палку дискусію, бо досі не було ще випадку, щоб після-енкефалітичний ідіот одужав. Але найбільш ламали собі лікарі голови питаннями, що їх один з них схопив так: “Яким мізком думає цей хлопчина? Який

Вид на лурдську базиліку з частини перед печерою

мізок став діяти, коли він піднявся і заговорив до матері? Чи це новий мізок, чи частинно знищений мізок ідіота, що його він мав ще хвилину до цього?”

Та яка не була б відповідь, — випадок суперечив усім законам природи і сорок лікарів видали однозгідну заяву, що дитина уздоровлена надприродною силою. Зцілення не проголошено за чудо тільки тому, що лікарі, які давніше опікувались хлопчиною, безоглядно відмовились предложити звітommлення з його хвороби та посвідки про неї.

“Але хіба нам ідеться про те?”, говорила мати. “Маємо знову нашого хлопця, — здорову і щасливу дитину. Кожний день співаємо “Благослови, душе моя, Господа!...” — тут таки, в оцих чотирьох наших стінах!...”

ЛЮДИНА З ДЕРЕВ'ЯНОЮ НОГОЮ

Інший славетний випадок, якого звітommлення я точно простудіювала, — це Фернан Легран. Коло двадцять років тому прибув він до Люрду, як важко-хворий, один із старших бранкардієрів пам'ятав його ще добре і сказав мені: “Це був найтяжчий випадок з усіх, що їх мав я, як носій хворих”.

Я відвідала Леграна, що живе в Жізор, маленькому містечку біля Парижу, має скромний шевський верстат та невеличке за ним мешкання. Ми сиділи у привітній кімнатці біля ватрана і я вдивлялася в його шляхетні риси. Він мав тепер 50 років, обличчя філософа і руки шевця. Що кілька хвилин перебував нам якийсь клієнт, що приходив по свої чере-

вики, і проміж цим Легран розповів мені свою історію.

Фернан Легран мав 26 років життя і був сильним та здоровим мужчиною, коли на ловах трапився йому випадок і йому мусіли відтяти по коліно ліву ногу. Операція пройшла добре, але рік після неї у стегні почалися скажені болі і згодом здеревілість, яка ступнево стала поширюватись на все тіло. Діагноза казала “поліневрит”, що атакував зокрема хребтовий стрижінь та нерви, які безпосередньо виходять з нього.

Випробувано всі методи, які медицина знала проти цієї недуги, але стан Леграна погіршувався з тижня на тиждень. Його здорова нога і обріз лівої опухли та перейшли в запальний стан, тіло вихуділо на кістяк. Болі ставали все більш дошкульні і нарешті наречена перемовила його поїхати до Люрду.

Шість людей мусіли нести Леграна на ношах у процесії, бо найменший рух, навіть поправа накривала, справляв йому нестерпні болі. Подорож була для нього однією тортурою. Постійний лікар, д-р Едвард Декретт з Верну, що привіз Леграна до Люрду, склав лікарській комісії драматичний звіт про його випадок, обслідування хворого доручили д-ру Маркові Клементові з Іерсу і той, разом з д-ром Декреттом, подався до лікарні, куди недужого якраз принесли після першої купелі.

Д-р Клемент зняв гіпсову перев'язь і бандажі з правої ноги хворого і нагло його голос піднявся: “Гей, — сказав він до свого колеги, — ви ж говорили мені, що справа в сильних опухах ніг. Ця ж нога зовсім не опухла і водянки в ній я не бачу!” “Неможливе!” —

відповів д-р Декретт і нагнувся над хворим. Він ледве повірив своїм очам і не міг здушити крику: “Справді, — але від якого це часу? Коли це могло статися?”

“Від коли я скупався”, відповів пацієнт. “Коли мене поклали в воду, я вчув такий проймаючий біль, наче мені ламали руки й ноги. Потім пройшло якесь неземське тепло, якого я ніколи досі не знав, все моє тіло, я міг підігнути ноги і взагалі болі наче рукою зняло”.

Д-р Декретт, що був стільки часу свідком страждань Леграна, був такий зворушений, що зміг знайти мову щойно кілька хвилин пізніше. Легран був повністю вилікуваний і з того часу кожного року їздив він до Люрду та помагав іншим, як бранкардієр.

— “Не затяжко воно вам з вашою штучною ногою?” — спитала я.

“Затяжко? Куди там!” — засміявся він. “Шкода, що ви не можете мене бачити в Люрді. Я своєю вилікуваною ногою бігаю там, як заяць. Бранкардієри зі здоровими ногами не встигають за мною!”

ТИСЯЧІ ЛИСТІВ ДО КОЛИШНЬОЇ КАЛІКИ

З Жанною Фретель, — що є одним з найславетніших чудесних зцілень Люрду в останніх роках, мала я нагоду якось раз вечеряти. Коли я “підняла” її у брамі Лікарні Сімох Страстей, вона працювала вже в цій лікарні від шостої вранці, але на ній — стрункій, темноокій дівчині в уніформі мед-сестри, — не було помітно ніякої втоми. Кілька хвилин пізніше сиділи ми проти себе за столом

ресторану в готелі. Жанет сміялася та жартувала і я не в силі була уявити собі, що п'ять років раніше ця ж дівчина була безнадійним випадком. А проте протоколи лікарської комісії доказують це і течка їх має більш 80 сторінок шпитальних звідомлень, лабораторійних стверджень та рентгенівських звітів, що разом творять одну з найповніших хворобових історій в архіві Люрду.

Жанна народилася 1914 року в родині звичайних робітників в Сужеаль біля Реннсу. З молодих літ мусіла працювати на себе як кельнерка, сестра-доглядачка та хатня помічниця й не мала надзвичайного здоров'я. В січні 1938 року, отже на 24-ому році життя, дістала вона запалення сліпої кишки і пройшла операцію. За першою пішли ще 12 чергових операцій, бо виявилось, що в неї туберкульозне запалення черевних болон, тіло її ствердло, опухло і неймовірно боліло. Не помагали ніякі заходи, навпаки — стан її де-далі все погіршувався.

Коли її внесли у потяг паломників, Жанна була без пам'яті. У вівторок 5 жовтня 1948 прибула вона до Люрду і три перші дні не було в неї ніякої поправки. У п'ятницю вранці пів-живу понесли її щераз на Службу Божу. Священик вважав, що вона за слаба, щоб її запричащати, бо, до речі, її ще й безупину рвало, але носії таки вблагали його, щоб дав їй в уста шматочок Частиниці.

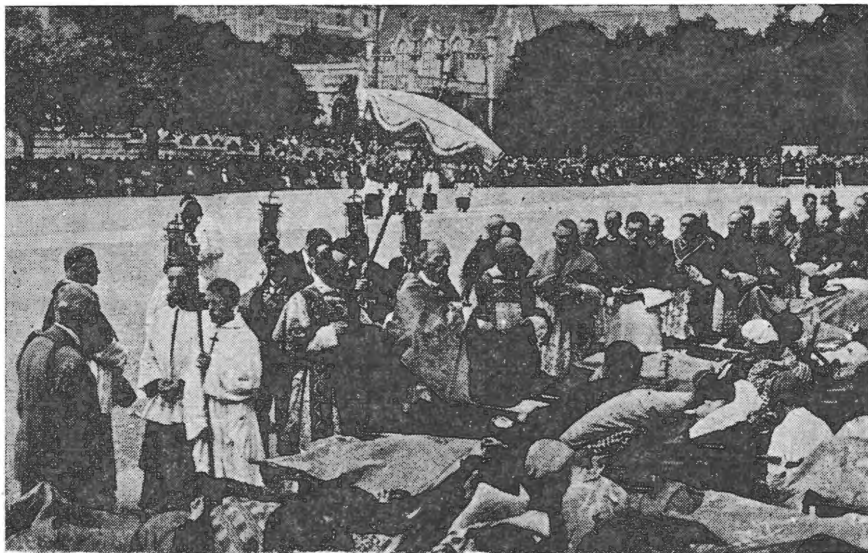
“В тому моменті”, розповідала Жанна Фрель, “я почула нагло, що я здорова і вперше усвідомила собі, що я в Люрді. Коли мене спитали, як я почуваюся, я відповіла, що дуже

добре. Правда, моє тіло було ще тверде і опухле, але мене не боліло абсолютно нічого“.

“Після Богослуження мене понесли на ношах до Печери. Кілька хвилин пізніше я вчула, наче мене взяв хтось попід рамена і поміг піднятися, — і нагло я помітила, що я сиджу. Я оглянулася за тим, хто мені поміг, але не побачила нікого. І тоді знову ніби чийсь руки взяли мої долоні та повели ними по моему тілі і я почула, що воно в мене нормальне. І нараз я вчула, що я страшенне голодна“.

Жанна перебула дорогу до дому добре та без втоми, хоч майже весь час була на ногах, помагаючи хворим — співтоваришам подорожі. Лікар її, д-р Альфонс Пелле, побачивши знову свою пацієнтку, оторопів і, щоб не показувати свого зворушення, вийшов з кімнати. Коли кілька хвилин пізніше вернувся, по обличчі в нього текли сльози. Він основно обслідив Жанну і ствердив, хоч ледве вірив своїм очам, повне її одужання. Не буде при цьому нецікаво, що цей же д-р Пелле був агностиком, — “ворогом релігії“, як каже звідомлення лікарської комісії. А проте його звідомлення і ствердження були основою того, що вилікування Жанни проголошено за чудо. “Моє uzдоровлення було для д-ра Пелле і його наукової самопевності несамоовитим ударом“, казала мені Жанна.

Сьогодні Жанна здорова, як горіх і в силі виконувати свою працю мед-сестри, не зважаючи на час та обставини. Але життя “міракуле“ (чудесно оздоровленої) не легке: Жанна веде велетенське листування, бо дістає листи лікарів, хворих і скептиків з усього світу. Люди, що пишуть до неї, не вдовольняються

Незабутній момент: єпископ у біло-золотих ризах підносить високо монстранцію. Над кожним хворим на кілька секунд зависають Найсв. Тайни...

коротким писанням на машинці, вимагають ручно писаних листів і Жанна після цілоденної праці не лягає до пізної ночі на спочинок, відписуючи невідомим людям.

В Люрді Жанна — своєрідна сенсація. У праці перебивають їй щораз усякі паломники, відвідувачі та свояки хворих, що хочуть побачити її та зустрітись з нею. В час нашої вечери в готелі перебивали нам їду шість разів. “Не можу ж я проганяти людей”, говорила Жанна. “Як я можу робити це, коли мені теж стільки зроблено?”

ЗАГАДКА УЗДОРОВЛЕНЬ У ЛЮРДІ

Всі чудесно уздоровлені, з якими мала я нагоду розмовляти, визначаються своєрідними спільними прикметами.

По-перше, це поголовно прості люди з бідних та скромних родин. Ні один з них не був з багатіїв, чи т. зв. вищих класів. “Пречистій не багато залишається для багатих”, — кажуть у Люрді.

По-друге, з моментом уздоровлення дістають вони наче відпорність на всякі інші хвороби, навіть на перестуду чи шлункові розлади. Їх здоров'я на дальший час надзвичайне.

Нарешті всі уздоровлені мають у собі дивний спокій, своєрідну внутрішню достойність, яка мабуть виходить з їх почування виявитися гідним того відзначення, що його їм дано. Ніхто з них не думає використовувати свою славу чи ім'я, навпаки — всі вони визначаються скромністю та безпретенсій-

ністю. Поза бажанням давати та висловити цим свою вдячність за те, що було їм дане, немає в них іншого бажання.

Які не були б справжні причини uzдоровлень цих людей, — немає найменшого сумніву, що їх діткнула надприродна сила та що вона, попри фізичне вилікування, поблагословила їх постійною погідністю, внутрішньою радістю та душевним спокоєм. Зустріч з ними була для мене справжньою приємністю, за яку я була їм щиро вдячна.

А тепер основне питання: В чому джерело, де причина всіх цих uzдоровлень? Як пояснити їх? Якщо вони — не чуда, тобто, якщо вони не вислід діяння неземських сил, — що тоді вони?

Скептики, все одно — лікарі чи звичайні люди, заявляють просто: “Я в це не вірю. Це надто фантастичне!”

Коли я на початку моєї журналістичної кар’єри об’їздила Азію і в забитих індійських та китайських селах показувала ілюстрації з Америки, тубильці не хотіли вірити, що в Нью-Йорку існують насправді хмародери. Я могла говорити їм, що хотіла, вони все одно обстоювали, що це “тільки образки”. Вони такого не бачили, щось таке не могло існувати, бо це існувало **поза їх досвідом**.

“Можете заощадити собі багато часу і не потрібної дискусії”, говорив мені д-р Блантон, “коли перед дискусією питаєте свого партнера, чи був він уже будьколи в Люрді”. Фарисейство цього лікаря, що думав раціоналістичними категоріями, було тяжко підірване після цього, як на його очах відбулося одне

з чудесних уздоровлень. Колись він дбайливо оминав вислову “чудо”, — тепер він вживає його часто, свідомо і мимоволі. Автім, д-р Блантон не зводить чуд виключно до надприродних сил. Раціоналістичні лікарі шукають розв’язки для люрдських подій, мовляв, там діють невідомі природні сили, — сили, які ще сьогодні невідомі, але яких закони можуть бути вже завтра відкриті для науки.

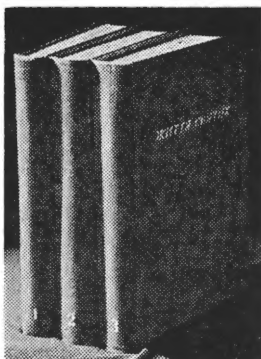
Більшість лікарів з комісії не бавляться в такі теорії. Вони кажуть, що сили природи діють постійно та незмінно, як от сила притягання, чи інша сила, що діє однаково на кожну людину. Якщо в уздоровленнях у Люрді діяли б “невідомі природні сили”, вони серед одних і тих самих умовин мусіли б діяти теж однаково. Але якраз такого діяння **немає**: “невідомі сили” виявляються ні не закономірно, ні не в тій самій формі. Вони можуть діяти сьогодні і завтра не діяти, вони допомагають одним людям і для інших недоступні. Те, що вони діють **різноманітно** і що їх взагалі годі схопити в якісь **норми**, — це і є найбільша загадка уздоровлень у Люрді.

Що ж тоді творить справжню причину чуд? Багато відповідають на це питання: Молитва. Алексіс Каррель висловився був колись, що на його думку “сила молитви — найбільша сила світу.” Той самий Каррель пише у своїй книзі про чуда, що “пацієнти уздоровлюються моментально з усяких і вельми різних недуг, — від туберкульози черевних болон чи костей, від вередів і запалень окістної, від роз’ятрених ран і пістряка-рака. До кількох секунд, щонайбільш до кількох годин, з ран залишаються шрами, зникають хворобові

об'яви і повертається апетит. У цих чудах характерне — неймовірне прискорення процесу віднови організму. Цей феномен годі пояснити відомими сьогодні науковими гіпотезами, але знаємо, яка потрібна для нього умовина: Молитва. Непотрібно при цьому, щоб пацієнт самий молився чи хоч би тільки вірив, — доволі, щоб хтось в його оточенні поринув у молитву“.

Ці слова написав не будь-хто, а вчений, що має нагороду Нобеля за осяги в науці медицини. А колишній президент Лікарської Комісії в Люрді, д-р Валлет, додає: “Не думаю, щоб для процесу uzдоровлення доволі було самої молитви. Молитва потрібна, але потрібне теж, щоб те, про що просимо, було згідне з Божою волею. Ці uzдоровлення -- не діло випадку, але дія всемогутньої Волі, яка вислуховує відповідні молитви та якій не в силі протиставитись ніщо, — ані хвороба, ані смерть!“

ЖИТТЯ СВЯТИХ

Вже більше 1000 років читає наш нарід залюбки "Життя Святих", то й тепер видали ми "Життя (-життя) Святих", Божих угодників, на кожний день року. Хочете знати, як став Святим Ваш заступник у небі, отвирасте книжку "Життя Святих", — яку написав **о. Андрій Г. Й. Трух. ЧСВВ**, — і під днем Святого знайдете його життєпис. Книжка приносить велику користь, бо підносить нашу

душу до найвищого, на що людина може здобу-тись: до святости. Але Святі, то такі дивні люди, що їх життя читаємо як найцікавішу повість.

1-ий том — життя 217 Святих із місяців: січень, лючень, березень.

2-ий том — життя 165 Святих із м. квітня, травня, червня.

3-ій том — життя 160 Святих із м. липня, серпня, вересня.

ДРУКУЄМО вже 4-тий том, який закінчить опис життя Святих цілого року. **Приготовляємо до друку** 5-тий том, який буде містити життєписи всіх українських Святих, найбільшої слави героїв нашої Церкви й Українського народу.

Кожний із томів "Життя Святих" коштує в гарній полотняній оправі **\$5.00**. Хто замовить усі 5 томів, платить — замість **\$25.00** — тільки **\$22.00**.

КУПУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ!

Вже є в продажі — перший раз українською мовою книжка **о. С. Бартаса** в перекладі з французького **о. Ю. Прокопова** про появи Матері Божої у Фатімі та про життя малих очевидців.

п. н.

БУЛО ТРОЄ МАЛИХ ДІТЕЙ

Книжка появилася саме в сорокові роковини появи Божої Матері у Фатімі.

Книжка має 260 сторін, друкована на гарному папері з мистецькою обгорткою **Б. Стебельського**. Хоч вона особливо присвячена українській дитворі, то її радо й з користю прочитають і старші, особливо молодь.

Ціна тільки \$2.50.

Замовляйте в нашому Видавництві:

THE BASILIAN PRESS

286 Lisgar St.

Toronto, Ontario, Canada

ПОЯВИ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ

1830-1958

Книжка оповідає цікаво про появи Божої Матері протягом 128 останніх років не тільки в Люрді, але й по і. місцях — м. і. про найновіші появи на наших землях у с. **Середнє 1954-1955**, що ще ніде не було досі так повно передане. Ілюструє книжку 40 образків-світлин.

Ціна книжки \$1.50, а для передплатників "Світла" тільки \$1.00.

BASILIAN PRESS

286 Lisgar St. — Toronto, Ont. — Canada

Вже появилася в продажі цікава книжка:

В. Лозинський і М. Ценевич

ПРОКЛЯТИЙ КАМІНЬ

історична повість із козацьких часів для
старших і молоді. 4-те видання — 184
сторінки друку — на доброму папері
— у гарній обкладинці.

Ціна \$2.00.

Замовляти на адресу:

Basilian Fathers — 286 Lisgar St.

Toronto, Ont. — Canada

ЧИТАЙТЕ!

ПОШИРЮЙТЕ!

СЛОВО ДОБРОГО ПАСТИРЯ

ВИДАВНИЦТВО ОО. ВАСИЛІАН У ЗДА

Що два місяці даємо Вам у руки книжечку на
теми, що Вас найбільше цікавлять.

Ціль цих книжечок: поглибити релігійну і націо-
нальну свідомість у нашому народі.

Цілорічна передплата \$1.50

Одна книжечка \$0.25.

Ставайте в ряди апостолів доброї преси!

Запренумеруйте СЛОВО ДОБРОГО ПАСТИРЯ!

Ширіть його між нашим народом!

Замовлення посилайте на адресу:

GOOD SHEPHERD

Basilian Fathers

22 E. 7th Str.

New York 3, N. Y., USA

